SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE

Rozsudok Súdneho dvora
vo veci C-583/24 | [Tagu][1]

Tlačové komuniké č. 154/26

Luxemburg 3. novembra 2026

Európsky zatykač: údajná neprimeranosť medzi uloženým trestom a závažnosťou trestného činu sama osebe nestačí na odôvodnenie odmietnutia výkonu

Odmietnutie vykonať európsky zatykač však môže byť vo výnimočných prípadoch odôvodnené, najmä ak právne predpisy vydávajúceho členského štátu umožňujú, ba dokonca vyžadujú ukladanie trestov odňatia slobody, ktoré sú natoľko neprimerané, že zodpovedajú neľudským alebo ponižujúcim trestom, alebo ak tieto právne predpisy nezohľadňujú závažnosť trestného činu a neumožňujú zohľadniť osobitné okolnosti

Na muža, ktorý bol v Rumunsku odsúdený na sedemročný trest odňatia slobody za dovoz troch gramov marihuany a štyroch piluliek MDMA, bol vydaný európsky zatykač. Holandský súd, ktorý rozhoduje o výkone tohto zatykača, sa pýta Súdneho dvora, či odovzdanie dotknutej osoby možno odmietnuť z dôvodu neprimeranosti uloženého trestu vo vzťahu k závažnosti trestného činu. V Holandsku by za porovnateľný trestný čin hrozil trest odňatia slobody v trvaní jedného až troch týždňov.

Súdny dvor pripomína, že zásada vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi znamená, že vykonanie európskeho zatykača je pravidlom a jeho odmietnutie je možné len vo výnimočných prípadoch, bez toho, aby bola dotknutá povinnosť dodržiavať základné práva. Zatiaľ čo zodpovednosť za zaručenie dodržiavania týchto práv spočíva v prvom rade na členskom štáte, ktorý zatykač vydal, v prípade rizika porušenia základných práv zaručených právom Únie môže byť odmietnutie zo strany vykonávajúceho členského štátu výnimočne odôvodnené po preskúmaní vo dvoch odlišných etapách. Vykonávajúci súdny orgán musí najprv overiť, či vo vydávajúcom členskom štáte existujú systémové alebo všeobecné nedostatky alebo nedostatky, ktoré sa týkajú objektívne identifikovateľnej skupiny osôb. Ak sa takéto nedostatky preukážu, musí následne určiť, či dotknutej osobe vzhľadom na jej osobnú situáciu reálne hrozí skutočné riziko porušenia jej základných práv.

Súdny dvor však spresňuje, že ani značné rozdiely medzi trestami stanovenými právnymi predpismi členských štátov samy osebe nepostačujú na preukázanie takýchto nedostatkov. Tieto nedostatky možno konštatovať vtedy, ak právne predpisy alebo súdna prax vydávajúceho členského štátu svedčia o zjavnom a závažnom porušení zásady primeranosti trestov, ktoré nie je možné napraviť žiadnym účinným súdnym prostriedkom nápravy. Tak by to bolo najmä v prípade, ak by tieto právne predpisy umožňovali, ba dokonca vyžadovali ukladanie trestov natoľko neprimeraných, že by zodpovedali neľudským alebo ponižujúcim trestom v zmysle práva Únie, alebo ak by súdu neumožňovali zohľadniť závažnosť trestného činu a osobitné okolnosti prípadu na účely úpravy trestu. V prejednávanej veci Súdny dvor konštatuje, že rumunské právne predpisy nevykazujú nedostatky predstavujúce zjavné a závažné porušenie zásady primeranosti trestov, ktoré by mohli odôvodniť odmietnutie vykonať európsky zatykač.

V decembri 2023 bol DZ právoplatne odsúdený v Rumunsku na trest odňatia slobody v trvaní siedmich rokov za to, že do tejto krajiny doviezol tri gramy marihuany a štyri pilulky obsahujúce MDMA. V januári 2024 rumunský súd vydal na neho európsky zatykač na účely výkonu tohto trestu v Rumunsku.

DZ pred súdom v Amsterdame (Holandsko), ktorý mal rozhodnúť o jeho odovzdaní rumunským orgánom, proti tomu namietal, pričom tvrdil, že trest, ktorý mu bol uložený, je neprimeraný. Uviedol, že drogy boli určené na osobnú spotrebu jeho manželky, ktorá ich používala na zmiernenie bolesti. Holandský súd uvádza, že išlo o malé množstvá drog a že manželský pár nemal v úmysle s nimi obchodovať.

Podľa holandského súdu rumunský zákon v čase skutkových okolností ukladal za dovoz „vysoko rizikových" drog, ako je MDMA, minimálny trest odňatia slobody v trvaní siedmich rokov. Okrem obmedzených možností zníženia trestu rumunské súdy nemohli zohľadniť ani malé množstvo dotknutých drog, ani skutočnosť, že boli určené na osobnú spotrebu, alebo prinajmenšom že boli dovezené bez úmyslu s nimi obchodovať. Okrem toho nebolo možné ani podmienečne odložiť výkon trestu, ktorý bol DZ uložený.

V tejto súvislosti sa holandský súd pýta Súdneho dvora, či právo Únie[2] umožňuje orgánu poverenému vykonaním európskeho zatykača odmietnuť odovzdanie osoby z dôvodu, že uložený trest je neprimeraný[3] trestnému činu, za ktorý bol tento trest uložený, a či je v dôsledku toho v rozpore so zásadou primeranosti trestných činov a trestov zakotvenou v Charte základných práv Európskej únie.[4]

Vo svojom rozsudku Súdny dvor predovšetkým pripomína, že zásady vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania medzi členskými štátmi majú v práve Únie zásadný význam. Okrem výnimočných okolností je každý členský štát povinný predpokladať, že ostatné členské štáty dodržiavajú právo Únie a najmä základné práva, ktoré toto právo zaručuje. Z týchto zásad vyplýva, že **vykonanie európskeho zatykača predstavuje zásadu a jeho odmietnutie možno pripustiť len vo výnimočných prípadoch**.

Prípadná neprimeranosť trestu sa ako taká nenachádza medzi dôvodmi pre nevykonanie európskeho zatykača, ktoré normotvorca Únie výslovne stanovil.[5]

Súdny dvor však už uznal,[6] že za výnimočných okolností vykonávajúci súdny orgán môže, ba dokonca musí odmietnuť vyhovieť európskemu zatykaču, ak existuje skutočné riziko, že odovzdanie dotknutej osoby povedie k porušeniu jej základných práv.[7]

Reálnosť tohto rizika sa v zásade musí posudzovať v dvoch po sebe nasledujúcich etapách. V rámci prvej etapy musí mať vykonávajúci súdny orgán k dispozícii objektívne, spoľahlivé, presné a náležite aktualizované informácie, z ktorých vo vydávajúcom členskom štáte vyplývajú systémové alebo všeobecné nedostatky alebo nedostatky, ktoré sa týkajú objektívne identifikovateľnej skupiny osôb, do ktorej patrí dotknutá osoba. Len ak je táto prvá podmienka splnená, môže vykonávajúci súdny orgán v rámci druhej etapy konkrétne a presne preskúmať, či vzhľadom na jej osobnú situáciu vyžiadanej osobe reálne hrozí skutočné riziko porušenia jej základných práv.

V prejednávanej veci Súdny dvor zastáva názor, že **rozdiely, aj keď významné, medzi trestami stanovenými právnymi predpismi členských štátov samy osebe nestačia na preukázanie takýchto nedostatkov**. V prípade neexistencie úplnej harmonizácie trestného práva sa totiž rozhodnutia členských štátov v oblasti trestnej politiky môžu výrazne líšiť. Umožniť vykonávajúcemu súdnemu orgánu preskúmať primeranosť trestu z dôvodu, že by bol v jeho vlastnom právnom poriadku miernejší, by znamenalo poveriť ho všeobecnou funkciou preskúmania trestných rozhodnutí vydaných v iných členských štátoch, čo je v rozpore so zásadami vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania.

Nedostatky, ktoré môžu odôvodniť takéto preskúmanie, možno teda konštatovať len vtedy, ak právna úprava alebo súdna prax vydávajúceho členského štátu **zjavne a závažne porušuje zásadu primeranosti trestných činov a trestov a ak neexistuje účinný súdny prostriedok nápravy umožňujúci napraviť toto porušenie**. Tak je to najmä v prípade, keď táto právna úprava umožňuje, ba dokonca stanovuje povinnosť ukladať tresty odňatia slobody natoľko neprimerané, že zodpovedajú neľudským alebo ponižujúcim trestom,8 alebo ak uplatniteľné pravidlá vôbec nezohľadňujú závažnosť trestného činu a neumožňujú súdu zohľadniť osobitné okolnosti veci na účely úpravy trestu.

V prejednávanej veci Súdny dvor konštatoval, že minimálny trest v trvaní siedmich rokov stanovený rumunským zákonom za dovoz „vysoko rizikových" drog nemôže byť sám osebe považovaný za neľudský alebo ponižujúci trest. Rumunské právo okrem toho umožňuje individualizáciu trestu. Súd môže najmä zohľadniť účel trestného činu, množstvo dotknutých drog a poľahčujúce alebo osobitné okolnosti a v určitých situáciách zmeniť kvalifikáciu trestného činu, čo môže viesť k zníženiu trestu. DZ mal navyše možnosť napadnúť svoje odsúdenie v odvolacom aj kasačnom konaní.

Za týchto podmienok **predmetné rumunské právne predpisy nevykazujú žiadne nedostatky, ktoré by mohli odôvodniť odmietnutie vykonať európsky zatykač**.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru Európskej únie otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu Únie.

Všeobecný súd má právomoc rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sa týkajú výlučne 1. spoločného systému dane z pridanej hodnoty (DPH); 2. spotrebných daní; 3. Colného kódexu; 4. colného zatriedenia tovaru podľa kombinovanej nomenklatúry; 5. náhrad a pomoci cestujúcim v prípade odmietnutia nástupu do lietadla alebo meškania alebo zrušenia dopravných služieb, alebo 6. systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov. Právomoc rozhodovať o všetkých ostatných návrhoch na začatie prejudiciálneho konania má Súdny dvor.

Súdny dvor ani Všeobecný súd nerozhodujú vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora alebo Všeobecného súdu. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor. Opis skutkového stavu a právneho rámca sa vzťahuje na príslušné obdobie a vychádza zo spisu v danej veci.

Úplné znenie rozsudku a jeho prípadné zhrnutie sa uverejňujú na webovom sídle CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Traian Moga ✆ (+352) 4303 3732.

Obrazové záznamy z vyhlásenia rozsudku sú k dispozícii na „Curia Web TV“, ako aj na „European Broadcasting Service“ ✆ (+32) 2 2964106.

Zostaňte v spojení!

[1] Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

[2] Článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi.

[3] V Holandsku za dovoz drog tej istej kategórie v množstve do desiatich gramov možno uložiť trest odňatia slobody v trvaní od jedného do troch týždňov. Okrem toho možnosti rumunského súdu znížiť trest alebo odložiť jeho výkon sú obmedzenejšie ako možnosti, ktoré má holandský súd.

4 Článok 49 ods. 3 Charty základných práv.

[5] Články 3, 4 a 4a rámcového rozhodnutia 2002/584.

[6] Na základe výkladu článku 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2002/584.

7 Pozri rozsudky Súdneho dvora z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU (pozri tiež tlačové komuniké č. 36/16) a z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému), C-216/18 PPU (pozri tiež tlačové komuniké č. 113/18).

[8] V zmysle článku 4 Charty, ktorého zmysel a rozsah zodpovedajú článku 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.